

Agerdyrkningsberetning.

(Fra første Halvdeel af August.)

Efter vor sidste Beretning, fra Midten af Juni, var Veiret kjøligt og tørt indtil den sidste Uge i Maaneden, der var trykkende varm. Begyndelsen af Juli var ustabig og regnfuld, herved affjøledes Luften, og Slutningen af Maaneden fik et temmeligt stadigt Veir, men Maanedens Middelværme blev $1\frac{1}{2}^{\circ}$ lavere end den pleier; Regnen faldt meest som Byger og er derfor meget ulige fordeelt over de forskjellige Egne. I den nu forløbne første Halvdeel af August har Veiret derimod været i højeste Grad ustabigt og regnfuldt.

Hvis dette ustabige Veir snart ophører, og Slutningen af August og Begyndelsen af September vil give nogenlunde godt Høstveir, da vil Høstudbyttet i Aar i sin Almindelighed blive noget over et Middelaars; for enkelte Sædarters Vedkommende, saaledes som Rug og Erter, ere Udsigterne endogsaa meget lovende. Meget forskjelligt vise de sig imidlertid paa de forskjellige Forde, navnlig for Byggets og Havrens Vedkommende, og en god Bearbejdning, fuldstændig Vandafledning og rigelig Gjødningskraft har i en Sommer som den forløbne og navnlig med en saa kold og regnfuld Mai kunnet vise sig særlig heldig. Da den i Juni og Juli faldende Regn meest har været Byger, har selvfølgelig en forskjellig Regnmængde havt en væsentlig Indflydelse paa Kornets og navnlig paa Græsmarkens Tilstand i de forskjellige Egne, og i mange af de indkomne Beretninger omtales lange tørre Perioder til Tider, da man andre Steder har havt rigeligt Vand; i Sundeved kaldes

den forløbne Sommer endog meget tør, og kun i Juli har man havt nogle stærkere Regnsfald, medens netop denne Maaned i andre Egne har været den tørreste. Smidlertid er det vanskeligt at angive nogen særlig Egn eller Landsdeel som fremvisende de smukkeste Høstudsigter; de lettere Egne i Thyland vise sig maastee heldigst, og i Vendsyssel, hvor der formedelst en længere Række af mindre heldige Aar særlig trænges til en god Høst, synes den ogsaa tilbeels at blive det, ligesom ogsaa Høudbøtten i denne Egn maastee forholdsviis har været det bedste. Som det var at vente efter en saa tør Sommer som den ifjor, hvor Ukrudtsfrøet ikke kunde spire og ødelægges, efter en saa mild Vinter, hvor det Spirede ikke af Kulden blev dræbt, og efter et for Ukrudtet saa gunstigt, for Vaarsæden saa uheldigt Veir, som det i Mai Maaned, har Ukrudtet og navnlig Tidsler i Aar havt stærk Magt i mange Marker.

Hveden lover omtrent en Middelhøst, snarere over end under. Paa alle høitliggende, tørre, velbehandlede Jorder er den meget god med opretstaaende Korn og fyldige Aæ, men paa alle lavere, fugtige Marker led den meget af Kulden i Mai, staaer tyndt, er kortstraaet og bliver ei saa god, som den lovede i Foraaret. Mange Steder begyndte Hvedebladene at blive endeel angrebne af Rust, men denne forsvandt uden at naae Aæet og har derfor ikke skadet. Stærkere lyde Klagerne over Hvedemyggene, der i mange Egne endog have været temmelig flemme, og hvis forarsagede Skade maastee ved Tærstningen vil vise sig større, end den for Diebliffet synes. I det nordlige Thyland synes Hvededyrkningen at tage en Deel til, navnlig efter en derværende større Landmands Ubefaling og Exempel.

Rugen er sikkert den Sædant, der i Aar gjennemgaaende vil give det største Udbøtte, med Undtagelse af det fyldige Falster, hvor navnlig den silbige Rug er mindre god, og det vestlige Thyland, hvor Byggets Frodighed næsten kan concurrere med Rugens. Den har ingen kjendelig Skade havt af at blive afgræsset i Efteraaret af Dvæget og i Vinteren af

Faarene. Den giver usædvanlig lang og meget smuk og reen Halm, da den trods sin frodige Udvikling kun sjældent har ligget i Leie; kun i det nordlige Jylland er den danske Rug noget kort i Straaet. Aret er i Reglen langt, og de danneede Korn fyldige, men der findes endeel Spring i dem, som vist navnlig hidrører fra den Kulde og Nattefrost, som vi havde i Mai netop i Stridnings- og Blomstringstiden, og som paa sine Steder heelt ødelagde de øverste Blomster, paa det lange, gennemskridende Ar. Rughøsten begyndte i Slutningen af Juli, forsinkedes og besværliggjordes en Deel af det paafølgende ustadige Veir, men Rugen er dog vist de fleste Steder bleven hjerget uden at tage kjendelig Skade.

Rapsen, der i Foraaret og Forommeren tegnede saa godt, har svigtet Forventningerne. Allerede i vor forrige Beretning omtalte vi, at endeel Rapsstykker vare blevene ompløiede i Jylland, men det Øvrige stod kraftigt indtil efter Blomstringen, da en Larve over hele Landet synes at have ædt sig op gennem Stængelens Marv og derved hindret Saftomløbet, saa at, om end de angrebne Planter satte Kjerne, blev denne dog kun lille. Ogsaa Rybsen, hvoraf der var saaet endeel i Jylland, og som længst synes forstaaet for disse Larvers Angreb, har senere lidt meget af dem og kun givet et daarligt Udbytte. Høstveiret for Rapsen har derimod gjennemgaaende været heldigt, og det er derfor meget tørre Handedsvarer, der bringes paa Markedet, men Priserne have været temmelig lave, om de end i den sidste Tid ere stegne endeel, efterat Rapsudbyttet i Frankrig, Belgien og Holland ogsaa har viist sig mindre, end ventet. Rapsudbyttet har været meget forskjelligt paa de forskjellige Gaarde, alt eftersom Jorden har været kraftig og velbehandlet eller ikke; kun en kraftig Væxt har nogenlunde kunnet modarbeide Larvens Indflydelse, og trods den sendt endeel Næring op til de nydannede Frø; hvor Væxten derimod har været svag, har Rapsen næsten heelt maattet ligge under for Larvens Angreb og har ofte kun givet nogle saa Fuld. Bedst har Rapsen været paa Sjæl-

land, hvor man vel i Gjennemsnit kan regne 7—8 Fjold, varierende fra 3—14. Mindre god har den været paa Lolland og Fyen, hvor Gjennemsnitsudbyttet vist omtrent vil være 6—7 Fjold, og flettest har den været i Sylland, som neppe vil faae mere end 5—6 Fjold, af Nybsen endog kun 3—5 Fjold.

Medens den tidligstaaende Byg og Havre i Begyndelsen af Forsommeren tegnede bedst, synes det dog nu at formodes, at den silbigstaaende vil give det bedste Udbytte, om der end fra flere Steder kommer Beretninger om det modsatte; Grundene hertil synes at ligge først og fremmest i en mangelfuld Vandafledning, saa at Jorden ei formaaede at holde sig aaben og beqvem ved den vedholdende Regnperiode, som indtraf efter den tidlige Saaening; Jorden blev snart overfyldt med Vand, faldt for tæt sammen, leed derved endnu mere af Mai Maanedes Kulde, Kornet blev trykket i sin Væxt og snart tillige af Ukrudtet, som med Frodighed myldrede frem. Dernæst leed det tidligstaaende Byg endeel af Tørken i de varme Dage i Slutningen af Juni, da det skulde stride igjennem, medens derimod det silbigstaaende, det Græbende Byg og Havren først stred noget senere under heldigere Betingelser. Ligesaa har det tidligstaaende Byg ei heller kunnet drage saa stor Nytte af den i den sidste Tid indtraadte Regnperiode, som det silbigstaaende Byg, der ligesom det Græbende Byg og Havren derved bedre have kunnet fuldt udvikle deres Korn. Vi have blot her søgt at paapege Grundene til, at det tidligstaaende Korn iaar er det mindst gode; som det sees er det heelt tilfældige Forhold, der ere Skyld heri, og den tidlige Saaening vil upaatvivleligt overalt, hvor en fuldstændig dyb Vandafledning har fundet Sted, altid til Stabighed hævede sit Fortrin.

Bygget er iaar gjennemgaaende kort i Straaet, men har i Reglen gode, fyldige, sunde År. Det vil vist omtrent give en Middehøst af Korn, men derunder af Halm. Det synes at være mindst godt paa Sjælland og derefter at blive bedre og bedre jo længere man kommer mod Vest, saa at det endog i Midt- og Vestjylland nærmer sig Rugen i Frodighed, ja overgaaer endog enkeltviis denne; naturligviis findes ogsaa Exempler paa, at det Modsatte er Tilfældet. Med Havren synes det Omvendte at gjøre sig gjældende; medens den paa Sjælland synes nogenlunde god og nærmer sig en Middehøst, saa at den endog er bedre, end det Græbende Byg, om end flettere end det Græbende, saa bliver den, jo længere vi gaae mod Vest, mindre og mindre god, og er i Sylland afgjort den fletteste Afgrøde. Desuden frembyder den endnu større Forskjelligheder end Bygget, efter som den er saaet paa høie, tørre

Marker eller paa lave, fugtige Steder, Moser og Rjær, hvor den navnlig i Jylland ofte næsten er mislykket. Der findes en Masse Ukrudt i den, som fik Magten i Mai Maaned; i den sidste Tid har den bedret sig kjendeligt.

Ærterne og Bikkerne synes bedre iaar, end i en Række af Aar; de bleve i Reglen saae meget tidligt i en beqvem Jord, tildeels allerede de sidste Dage i Marts; de have været fri for Bladluus og Jordlopper og have mange store og rigt besatte Bølge.

Ogsaa Boghveden tegner godt, den er voxet godt til, har blomstret heldigt, saa man maa vente sig et godt Udbytte, hvis ikke Storm eller andet Uheld indtræffer inden Høsten. Dyrkingen af den er aftaget endeel, hvilket man maa beklage, thi vel er den ingen contrant Handelsvare, men dog af stor Betydning paa de skarptandede Jorder i Jylland.

Sperglen og Hørren ere ogsaa voxede godt til iaar.

Kartoflerne staae overalt særdeles godt, og indtil Begyndelsen af denne Maaned har man intet mærket til den almindelige Sygdom i dem; men omtrent den 2den—6te August har den viist sig paa mange forskjellige Steder af Landet. Ved Beretningernes Afgang var den endnu kun lidt udbredt, og man haabede paa, at den ingen stor Skade skulde foraarsage, da den først var kommen saa seent; men siden den Tid har Veiret været særlig gunstigt for dens Udbredelse, og det er ikke uden nogen Vængstelse man maa imødesee det endelige Udfald, og navnlig hvorledes de til Vinter vil staae sig i Batterierne.

Rodfrugterne have iaar været meget vanskelige at holde rene for Ukrudt, og da Rodfrugstdyrkingen endnu ikke har vundet rigtig Rodfæste, afstrækkes ved en slig Erfaring desværre altfor Mange, deels i at fortsætte den, deels i at paa-begynde den. Gulerødder og Runkelroer synes at være de bedste iaar, navnlig de første. De staae i Reglen ret godt; paa nogle Steder ere de blevne trykkede endeel af en tør Periode, men Runkelroerne have derved atter iaar havt Leilighed til at vise, at de bedre modstaae mindre gunstige Veirforhold end Kaa/rabi og Turnips. Skjøndt heller ikke disse kunne siges at staae daarlige, have de dog været underkastede flere Uheld; strax i Foraaret leed de meget af Jordlopper og navnlig maatte Turnipsen ofte flere Gange saaes om. I den stærke Varme i de sidste Dage af Juni fremkom en Mængde smaa sorte Larver, der voldsomt angreb baade Kaa/rabierne og Turnipsen. Desværre er intet Exemplar af denne Larve kommet os ihænde, saa vi ikke vide, til hvilket Insekt den hører; efter Nøgles Mening skal det være den samme, der ser omtrent 20

Nar siden hjemføjte Raalrabierne stærkt; i Omegnen af Kjøbenhavn blev man først opmærksom paa den midt i Juli. Hvor Udtyndingen alt var foretaget, blev Udelæggelsen ofte total, hvorimod Larverne ikke kunde faae Bugt med de fulde Rækker, saa at der i disse levnedes Planter nok til at give en sluttet Rod, da Larverne efter at have huseret i en 14 Dage forsvandt; men de staaende Planter ere ofte meget forkrøblede og satte tilbage i Værten. Senere hjemføjtes ogsaa Raalrabien paa flere Steder af en stor Mængde Raalorme. Imidlertid maae vi for alle Rodfrugternes Vedkommende mindes, at deres bedste Udviklingsperiode først falder i Efterommermaanederne.

Høudbhyttet har iaar været godt, navnlig for Engenes Vedkommende. I Mai tegnede det hverken godt for Græsset eller Høet, men da Varmen i Slutningen af Maanedens indfandt sig, skjød ogsaa Græsset med en mærkværdig Kraft, saa at meget, der tidligere var bestemt til Afgræsning, kunde staaes til Høflet. Formedelt den stærke Tørre ifjor Sommer har 1ste Mars Kløver iaar i Reglen været de simpleste, og er mange Steder blevet overladt Dvæget, medens 2det Mars Kløver, der gjennemgaaende stod bedre, er slaaet. 1ste Mars Kløvermark har iøvrigt mange Steder væsentligt bestaaet af Græs, da Kløveren næsten heelt blev borte ifjor. Den silbigmodne Kløver har været bedre, end den tidligmodne. Udbhyttet er heelt forskjelligt, varierende fra 1 til 10 Læs pr. Td. Land, men i Reglen vil man vist kunne sætte Middeldbhyttet til 3 à 4 Læs. I Thyland, navnlig det nordlige Thyland, ligesom ogsaa tildeels paa Volland=Halster og Thyen, har Kløveren været en Deel bedre, end paa Sjælland; daarligt har den været i Sundeved, da Sommeren, som ovenfor nævnt, der har været meget tør. Høudbhyttet paa Engene har derimod overalt været særdeles godt, og uden nogen egentlig Forskjel i de forskjellige Landsdele, men især have Sjølt- og Geestengene været fortrinlige; i eet Sogn, ved den sydlige Deel af Ringkjøbing Fjord, har man saaledes omtrent avlet 7000 Læs Hø, men Sognet eier rigtignok ogsaa usædvanlig store Sjøltenge ved Fjorden. Saavel Ager- som Enghøet er med nogle faa Undtagelser bjerget i en meget god Tilstand, naar undtages endeel Enge langs Aløb og paa lave Steder, hvor det ofte formedelt Oversvømmelse har været vanskeligt at faae det bjerget.

Af Insekters Angreb paa Afgrøderne ere allerede de vigtigste omtalte. Størst Skade er foraarsaget af Larven af en lille langsnudet Snudebille (*Ceutorhynchus assimilis*), der

angreb Rapsens Rod, og af Larven af et Møl, der ikke blot angreb dens Rod, men aad sig heelt op gjennem Stænglen til Blomsterne; Jordlopper og den lille sorte Larve paa Raalrabi og Turnips have ogsaa gjort megen Skade; Hvedemyggen, der navnlig fremavledes i de varme Dage i Slutningen af Juni og Begyndelsen af Juli, men snart efter atter forsvandt, har neppe gjort stor Skade; Smældelarverne viste sig strax i Forsommeren paa enkelte Baarsæds-, navnlig Havremarker, især i Nordsjælland; men uden at gjøre nogen synderlig Skade. Mange Haver have derimod været langt stærkere udsat for Insektangreb, og i ikke saa er den rige Frugthøst, hvortil det tidligere tegnebe, aldeles forsvunden. — Plantesygdomme have endnu kun foraarsaget meget ringe Skade. Rusten, der havde indfundet sig paa Hveden, forsvandt efter kort Tids Forløb uden at have angrebet andet end Bladene; ogsaa Rugen har somme Steder havt Rust, men kun saa Steder har den faaet saadan Overhaand, at den har naaet Kjærnen, som i saa Tilfælde upaatvivlelig vil blive mindre smuk; Kartoffelsygdommen er først optraadt i den allersidste Tid.

Melkeudbyttet synes hidtil at have været lidt over, Smørudbyttet derimod lidt under et Middelaars. Naturligviis var Udbyttet daarligt i Forsommeren paa de Steder, hvor man enten ikke i sidste Vinter havde bødet paa Høanglen ved en rigere Kjærnefodring, eller hvor man havde slaaet Dvæget meget tidligt ud; thi vel var der strax i Forsommeren ret godt Græs, men efterat Markerne engang vare afstøirede, kom Græsset meget langsomt, og endnu daarligere kom det paa alle slaaede Marker. Men overalt har Melken været tynd, og dette i Forbindelse med det meget ustabile Veir og den hyppige stærke Tordenluft i Sommer har gjort Smørudbyttet forholdsviis mindre. En god Melkekjelder har ret kunnet vise sit Fortrin i en saa varm og veylende Sommer, og ofte har ikke engang 2 Maal Melk kunnet holde sig, hvor Kjælberen har været daarlig. Glædeligt er det derfor fra enkelte Egne at høre, at ogsaa de mindre Jordbrugeres Interessse for en bedre Melkekjelder er begyndt at vækkes, og at hvor først een Bonde har indrettet en saadan, stille snart de Andre Roner ogsaa Fordring paa at faae en lignende.

Udklipningen har iaar givet et større Udbytte end almindeligt, og vel bære de Besætninger Prisen, hvor Vinterfodringen har været rigelig, men selv af de Faareflokke, der have pillet den største Deel af deres Vinterfoder sammen paa Vintersædsmarkerne eller i Heberne, har Uldudbyttet været godt.

Udsigterne for Landmændene ere altsaa ret gunstige iaar, og hvis de nuværende Kornpriser holde sig nogenlunde, ville mange af de Forbedringer kunne iværksættes, som den kjendeligt forsøgte Foretagelsesaaend i flere Aar har ønsket, men som først Krigen og senere den daarlige Høst ifjor have hindret. — Sluttelig skulle vi efter »North British Agriculturist« fortelig meddele de nuværende Høstudsigter for andre Lande.

Indtil midt i Juli var Tørke og stærk Varme mere eller mindre fremherskende over største Delen af Europa; efter den Tid har Veiret været overordentlig ustabilt med hyppig Regn, stærke Vinde, meget lav Varme og kun sjældent Solskin. Høsten er derved bleven 10 til 14 Dage senere end almindeligt.

I England, Skotland og Irland vil Hvede, Byg og Havre give under en Middelhøst, om end enkelte Egne, s. Ex. det vestlige Skotland og sydlige England have en smuk Høst, Suffolk og Norfolk en særdeles god Byghøst. Kartoflerne ville derimod give over en Middelhøst, saafremt ikke Sygdommen, der ogsaa har vist sig der i Haverne, tager stærkt til. — I Tydskland var Rugen modnet inden det kolde, ustabile Veir kom; Hvede, Byg og Havre vil give under en Middelhøst, især paa alle de lette Jorder. — Fra Frankrig lyde Beretningerne forskjelligt, men i det Hele taget vil der blive en knap Høst af Hvede, Byg og Havre. Hveden har mange Steder været angreben af Røst, og paa næsten alle Jorder er den kort i Straaet og Kornets Kvalitet ei heller saa god som almindelig. Det samme kan siges om Byg og Havre og i enkelte Tilfælde ogsaa om Rugen. Kornproduktionen i Frankrig vil saaledes omtrent være tilstrækkelig til eget Forbrug, men der vil intet kunne udføres og store Kornspeculationer have derfor allerede fundet Sted. — I Italien vil Høsten give betydeligt under en Middelhøst; heller ikke i Portugal og Spanien naaes en Middelhøst. — I Amerika ere Høstudsigterne fortrinlige. — Vinen tegner meget daarlige baade i Frankrig, Spanien og Portugal, da man næsten slet ikke har haft tilstrækkelig Varme og Solskin til Druernes Modning; men da Viinhøsten ifjor baade var god og rigelig, vil den mindre gode Høst iaar neppe fremkalde nogen stor Stigning i Viinpriserne.